

Memòria de 2011 de l'activitat de recerca de la Unitat de Suport a la Investigació de l'Hospital Comarcal d'Inca

Introducció

L'activitat investigadora de la Unitat de Suport a la Investigació de l'Hospital Comarcal d'Inca s'ha consolidat l'any 2011 per mitjà de l'activitat dels membres de la Comissió d'Investigació amb l'objectiu de promoure el disseny i el desenvolupament de projectes que contribueixin a millorar l'activitat assistencial i incrementar la qualitat i l'eficiència dels serveis.

Aquesta activitat ha comptat amb l'assessoria metodològica de la Dra. Ileana Martínez, tècnica de suport a la recerca contractada per la Fundació Mateu Orfila; amb l'assessoria en la recerca de finançament de Catalina Martorell, responsable de projectes de finançament públic de la Fundació Mateu Orfila, i amb l'assessoria científicometodològica d'Aina Soler, responsable d'investigacions de la Direcció d'Avaluació i Acreditació de la Conselleria de Salut de les Illes Balears, i d'Asunción Sánchez, especialista de la Unitat d'Innovació i Transferència de Coneixements.

Objectius

L'objectiu de la Unitat de Suport a la Investigació és donar suport metodològic i logístic als professionals del centre en les activitats de recerca. Això es plasma en l'assessorament per dissenyar projectes de recerca, en l'elaboració de protocols per desenvolupar els projectes, en l'elaboració de la documentació per sol·licitar ajuts econòmics i l'acreditació de grups de recerca, en la sol·licitud de la propietat intel·lectual per als resultats de la

recerca i en l'elaboració de la documentació per sol·licitar l'aprovació de projectes de tipus observacionals per part del Comitè Ètic d'Investigació Clínica de les Illes Balears.

Comissió d'Investigació

La Comissió d'Investigació és una representació d'algunes de les àrees que participen en les investigacions. No obstant això, en la mesura que es promogui la formació de grups de treball, s'anirà completant la Comissió amb els investigadors de més experiència i que estiguin vinculats als diferents projectes que estiguin en marxa. Els membres actuals varen ser seleccionats a partir de la Comissió de Docència i Formació l'any 2010 i dos d'ells pertanyen a la Fundació Mateu Orfila, de la qual rep suport metodològic.

Aquests són els membres actuals de la Comissió d'Investigació:

- Dr. José Moreiro Socías, cap de la Comissió d'Investigació
- Sra. Begoña Alonso
- Sra. Nuria Gallego
- Dr. Juan Gili
- Sra. Francisca Jaume
- Dra. Ileana Martínez
- Dr. Onofre Pons
- Dr. José Reyes
- Dr. Bartolomé Ribas
- Sra. Zaira Rodríguez
- Sra. Ana Rubio
- Dra. M.ª Concepción Rubio
- Sr. Pedro Javier Siquier
- Sr. Juan Urrieta

- Sra. María Jesús Villalonga

Caracterització del personal de recerca

Personal ocupat en activitats d'R+D

<i>Ocupació</i>	<i>Total</i>	<i>Dones</i>
Investigadors (inclosos els becaris en recerca)	23	12
Tècnics	1	1
Auxiliars	0	0
TOTAL	24	13

Personal ocupat en activitats d'R+D, segons la titulació

<i>Ocupació</i>	<i>Total</i>	<i>Dones</i>	<i>Total</i>	<i>Dones</i>
Doctors universitaris	4	1	3	0
Llicenciats	10	2	10	2
Diplomats universitaris	8	8	8	8
Altres estudis	2	2	2	2
TOTAL	24	13	23	12

Investigadors per sexe i grups d'edat

	<i>Nombre total d'investigadors</i>	<i>Dones</i>
<i>Totes les edats</i>	23	12
<i>< 25 anys</i>	0	0
<i>25-34 anys</i>	3	1
<i>35-44 anys</i>	9	6
<i>45-54 anys</i>	8	4
<i>55-64 anys</i>	3	1
<i>> 64 anys</i>	0	0

Grups de recerca

Grup d'Endocrinologia i Aparell Digestiu (Servei d'Endocrinologia i Servei d'Aparell Digestiu)

Tema de recerca:

“Estudio de la relación microbiota del intestino con patologías como diabetes mellitus tipo 2 y obesidad”

Investigador principal: Dr. José Moreiro, cap del Servei d'Endocrinologia

Investigadors:

- Sra. Begoña Alonso, del Servei d'Endocrinologia de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dra. Francisca Vich, del Servei d'Endocrinologia de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dra. Gracia Moll, del Servei d'Endocrinologia de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dr. Valentín Vadillo, del Servei d'Endocrinologia de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dr. José Reyes, del Servei d'Aparell Digestiu de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dr. Joaquín Fernández, del Servei d'Aparell Digestiu de l'Hospital Comarcal d'Inca

Col·laboradors:

- Dr. Francisco García, del Departament de Biologia Fonamental i Ciències de la Salut de la Universitat de les Illes Balears

- Dra. Ileana Martínez, de la Fundació Mateu Orfila
- Sra. Gabriela Capllonch, del Departament de Biologia Fonamental i Ciències de la Salut de la Universitat de les Illes Balears

Grup de Pneumologia

Tema de recerca:

“Estudio CPASMA: ¿Mejora el tratamiento con CPAP la evolución del asma en pacientes con síndrome de apneas-hipopneas del sueño?”

Investigador principal: Dr. José Serrano Pariente, cap del Servei de Pneumologia de l'Hospital Comarcal d'Inca

Col·laboradors:

- Dr. Antolín López, de l'Hospital Universitari Puerta de Hierro (Madrid)
- Dr. Juan Luis García, de l'Hospital de Laredo (Cantàbria)
- Dr. José Gregorio Soto, de l'Hospital de Jerez (Cadis)
- Dra. Mercedes Mayos, de l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau (Barcelona)
- Dra. Laura Vigil, de la Corporació Parc Taulí (Sabadell)
- Dra. Ana Isabel Sogo, de la Corporació Parc Taulí (Sabadell)
- Dra. Sagrario Mayoralas, de l'Hospital Moncloa (Madrid)
- Dra. Soledad Alonso, de l'Hospital Universitari Príncipe de Asturias (Madrid)
- Dr. Carlos Cabrera, de l'Hospital Universitari Dr. Negrín (Las Palmas de Gran Canària)
- Dra. Rosa Irigaray, cap del Servei de Pneumologia de l'Hospital de Manacor

Grup d'Anatomia Patològica – Oncologia

Tema de recerca:

“Historia de cribado en las mujeres con cáncer de cérvix uterino en Baleares y Tarragona”

Investigadors:

- Dra. Alexandra Gene, adjunta del Servei d'Anatomia Patològica de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dr. J. J. Torres, cap del Servei d'Anatomia Patològica de l'Hospital Comarcal d'Inca

- Dra. A. Forteza, adjunta del Servei d'Anatomia Patològica de l'Hospital Comarcal d'Inca

- Dr. Onofre Pons, cap del Servei d'Oncologia de l'Hospital Comarcal d'Inca

Col·laboradors:

- Dr. E. Serra, coordinador del Servei d'Anatomia Patològica de l'Hospital Universitari Son Espases

- Dra. M. García, cap del Servei d'Anatomia Patològica de l'Hospital Son Llàtzer

- Dra. I. Matanza, cap del Servei d'Anatomia Patològica de l'Hospital de Manacor

- Dr. J. Zameza, cap de servei de l'Hospital Can Misses

- Dra. F. Saladié, metgessa adjunta del Servei d'Epidemiologia i Prevenció del Càncer de Tarragona

- Dra. P. Franch, del Registre de Càncer de Mallorca, Servei d'Epidemiologia de la Direcció General de Salut Pública de la Conselleria de Salut, Família i Benestar Social

- Dra. María Ramos, responsable del Registre de Càncer de Mallorca i membre del Grup d'Investigació en Salut Pública de l'Institut d'Investigació en Ciències de la Salut de la Universitat de les Illes Balears

- Dra. N. Badia, adjunta de l'Hospital General Mateu Orfila

- Dr. Javier Cortés, representant de la Societat Espanyola de Ginecologia i Obstetrícia i membre del Grup Espanyol d'Estudi del VPH

- Dr. A. Mas, del Servei d'Anatomia Patològica de les clíniques Rotger, PalmaPlanas i Policlínica Miramar

- Dr. M. Llompart, del Servei d'Anatomia Patològica de les clíniques Rotger, PalmaPlanas i Policlínica Miramar

NOTA: els doctors Torres, Serra i García formen part del grup de treball del Servei de Salut del Programa de prevenció del càncer de cèrvix a les Illes Balears.

Grup de Pneumologia Pediàtrica (Servei de Pediatria)

Tema de recerca:

“Determinación de los factores de respuesta al salbutamol en el asma del preescolar durante las exacerbaciones de asma”

Investigadors:

- Dr. Daniel Hervás, del Servei de Pediatria de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dr. José Francisco Utrera, cap del Servei de Pediatria de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dr. Mario Riol, del Servei de Pediatria de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dra. María Cabiró, del Servei de Pediatria de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dr. Benito Colombàs, del Servei de Pediatria de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dra. Teresa Carrión, del Servei de Pediatria de l'Hospital Comarcal d'Inca

Grup d'Urgències (multicèntric de tots els hospitals de l'estat)

Tema de recerca:

“Estudio INSPIRA. Estudio sobre la adecuación del manejo de los pacientes con NAC y AEPOC en los servicios de urgencias de hospitales españoles”

Investigador principal: Dr. Òscar Miró, del Servei d'Urgències de l'Hospital Clínic (Barcelona)

Investigador coordinador: Dr. Antoni Juan, del Servei d'Urgències de l'Hospital de Sant Boi (Sant Boi de Llobregat, Baix Llobregat)

Col·laboradors de l'Hospital Comarcal d'Inca:

- Dr. Josep Recio
- Dr. Alejandro Ayala
- Dr. José Luis Guerrero
- Dr. Juan Urieta

Grup Assessor d'Úlceres per Pressió (GAUPP). Infermeria

Col·laboradors de l'Hospital Comarcal d'Inca:

- Sra. Begoña Alonso, dietista
- Sra. Juana Fernández, supervisora de medicina interna

Altres col·laboradors:

- Sra. Amelia Pérez, infermera de GESMA

- Sra. Concha Rodríguez, infermera de la Consulta d'Úlceres per Pressió de l'Hospital Universitari Son Dureta
- Sr. Joan Massot, infermer de la residència Llar d'Ancians
- Sra. Josefina Cardona, infermera de l'Hospital Can Misses
- Sra. M.ª Dolores García, coordinadora de Formació i Qualitat de l'Hospital Son Llätzer
- Sra. M.ª Jesús Martínez, supervisora d'infermeria de l'Hospital de Creu Roja
- Sra. Carolina Arribas, infermera de la residència La Bonanova
- Sra. Maria Adrover, farmacèutica de la residència La Bonanova
- Sra. Marisol Hernández, del CS Rafal Nou
- Sra. Reyes Marín, coordinadora d'infermeria de l'Hospital Sant Joan de Déu
- Sra. Antonia Fullana, supervisora de medicina interna i oncologia de l'Hosp. Manacor
- Sra. Ana Isabel Salvador, infermera de l'Hospital General Mateu Orfila

Grup d'Infermeria de l'Hospital Comarcal d'Inca

Investigadora principal: Ana María Rubio

Investigadors:

- Sra. Zaira Rodríguez
- Sra. Francisca Jaume
- Sra. Juana M.ª Fernández
- Sr. José M.ª Mulet
- Sra. Catalina Feliu
- Sra. Catalina Fontcuberta

Grup de Dietètica i Nutrició

Investigadora principal: Sra. Begoña Alonso, dietista

Col·laborador: Grup d'Endocrinologia i Nutrició de l'Hospital Comarcal d'Inca

Projectes de recerca

Títol del projecte

“Estudio de la relación microbiota del intestino con patologías como diabetes mellitus tipo 2 y obesidad”

Investigador principal: Dr. José Moreiro, cap del Servei d'Endocrinologia

Col·laboradors:

- Sra. Begoña Alonso, del Servei d'Endocrinologia de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dra. Francisca Vich, del Servei d'Endocrinologia de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dra. Gracia Moll, del Servei d'Endocrinologia de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dr. Valentín Vadillo, del Servei d'Endocrinologia de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dr. José Reyes, del Servei d'Aparell Digestiu de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dr. Joaquín Fernández, del Servei d'Aparell Digestiu de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dr. Francisco García, del Departament de Biologia Fonamental i Ciències de la Salut de la Universitat de les Illes Balears
- Dra. Ileana Martínez, de la Fundació Mateu Orfila
- Sra. Gabriela Capllonch, del Departament de Biologia Fonamental i Ciències de la Salut de la Universitat de les Illes Balears

Període d'execució: 2011-2012

Finançament: Conselleria d'Innovació, Interior i Justícia (maig de 2011)

Altres dades:

- Proposat per a la convocatòria de projectes FIS 2011. Institut de Salut Carles III
- Col·laboració amb la Universitat de les Illes Balears
- Aprovat pel Comitè d'Ètica de les Illes Balears (IB 1621/11 PI, setembre de 2011)

Títol del projecte

“Estudio CPASMA: ¿Mejora el tratamiento con CPAP la evolución del asma en pacientes con síndrome de apneas-hipopneas del sueño?”

Investigador principal: Dr. José Serrano Pariente, cap del Servei de Pneumologia de l'Hospital Comarcal d'Inca

Col·laboradors:

- Dr. Antolín López, de l'Hospital Universitari Puerta de Hierro (Madrid)
- Dr. Juan Luis García, de l'Hospital de Laredo (Cantàbria)
- Dr. José Gregorio Soto, de l'Hospital de Jerez (Cadis)
- Dra. Mercedes Mayos, de l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau (Barcelona)
- Dra. Laura Vigil, de la Corporació Parc Taulí (Sabadell)
- Dra. Ana Isabel Sogo, de la Corporació Parc Taulí (Sabadell)
- Dra. Sagrario Mayoralas, de l'Hospital Moncloa (Madrid)
- Dra. Soledad Alonso, de l'Hospital Universitari Príncipe de Asturias (Madrid)
- Dr. Carlos Cabrera, de l'Hospital Universitari Dr. Negrín (Las Palmas de Gran Canària)
- Dra. Rosa Irigaray, cap del Servei de Pneumologia de l'Hospital de Manacor

Període d'execució: 2011-2012

Finançament: Societat Espanyola de Pneumologia i Cirurgia Toràcica (SEPAR) NCT01374932

Altres dades:

- Proposat per a la convocatòria de projectes FIS 2011. Institut de Salut Carles III
- Col·laboració amb diferents hospitals espanyols: Hospital Comarcal d'Inca, Hospital Puerta de Hierro (Madrid), Hospital Clínic (Barcelona), Fundació Caubet-Cimera (Illes Balears), Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau (Barcelona)

Títol del projecte

“Estudio IMPAEOC: Impact of Morning Symptoms in Clinical Control of Chronic Obstructive Pulmonary Disease. AstraZeneca. NCT01266395.”

Investigador: Dr. José Serrano, cap del Servei de Pneumologia de l'Hospital Comarcal d'Inca

Títol del projecte

“Historia de cribado en las mujeres con cáncer de cérvix uterino en Baleares y Tarragona”

Investigador principal: Dra. Alexandra Gene, adjunta del Servei d'Anatomia Patològica de l'Hospital Comarcal d'Inca

Col·laboradors:

- Dr. J. J. Torres, cap del Servei d'Anatomia Patològica de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dra. A. Forteza, adjunta del Servei d'Anatomia Patològica de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dr. Onofre Pons, cap del Servei d'Oncologia de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dr. E. Serra, coordinador del Servei d'Anatomia Patològica de l'Hospital Universitari Son Espases
- Dra. M. García, cap del Servei d'Anatomia Patològica de l'Hospital Son Llàtzer
- Dra. I. Matanza, cap del Servei d'Anatomia Patològica de l'Hospital de Manacor
- Dr. J. Zameza, cap de servei de l'Hospital Can Misses
- Dra. F. Saladié, metgessa adjunta del Servei d'Epidemiologia i Prevenció del Càncer de Tarragona
- Dra. P. Franch, del Registre de Càncer de Mallorca, Servei d'Epidemiologia de la Direcció General de Salut Pública de la Conselleria de Salut, Família i Benestar Social
- Dra. María Ramos, responsable del Registre de Càncer de Mallorca i membre del Grup d'Investigació en Salut Pública de l'Institut d'Investigació en Ciències de la Salut de la Universitat de les Illes Balears
- Dra. N. Badia, adjunta de l'Hospital General Mateu Orfila
- Dr. Javier Cortés, representant de la Societat Espanyola de Ginecologia i Obstetrícia i membre del Grup Espanyol d'Estudi del VPH
- Dr. A. Mas, del Servei d'Anatomia Patològica de les clíniques Rotger, PalmaPlanas i Policlínica Miramar
- Dr. M. Llompart, del Servei d'Anatomia Patològica de les clíniques Rotger, PalmaPlanas i Policlínica Miramar

Període d'execució: 2011-2012

Finançament: beca de la Junta de les Balears de l'Associació Espanyola Contra el Càncer (2011)

Altres dades:

- Proposat per a la convocatòria de projectes FIS 2011. Institut de Salut Carles III
- Aprovat pel Comitè d'Ètica de les Illes Balears (IB 1566/11 PI, març de 2011)

Títol del projecte

"Determinación de los factores de respuesta al salbutamol en el asma del preescolar durante las exacerbaciones de asma"

Investigador principal: Dr. Daniel Hervás, del Servei de Pediatria de l'Hospital Comarcal d'Inca

Col·laboradors:

- Dr. José Francisco Utrera, cap del Servei de Pediatria de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dr. Mario Riol, del Servei de Pediatria de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dra. María Cabiró, del Servei de Pediatria de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dr. Benito Colombàs, del Servei de Pediatria de l'Hospital Comarcal d'Inca
- Dra. Teresa Carrión, del Servei de Pediatria de l'Hospital Comarcal d'Inca

Estat actual: elaboració de documentació

Títol del projecte

"Genética molecular del glaucoma: análisis de mutaciones en genes relacionados y correlación fenotipo-genotipo"

Investigador principal: María José Gamundí, de l'Hospital de Terrassa (Vallès Occidental)

Col·laboradora: Dra. Carmen Ortuño, cap del Servei d'Oftalmologia de l'Hospital Comarcal d'Inca

Període d'execució: 2011-2012

Finançament: Hospital de Terrassa

Títol del projecte

"Estudio INSPIRA. Estudio sobre la adecuación del manejo de los pacientes con NAC y AEPOC en los servicios de urgencias de hospitales españoles"

Investigador principal: Dr. Oscar Miró, del Servei d'Urgències de l'Hospital Clínic (Barcelona)

Col·laboradors per l'Hospital Comarcal d'Inca:

- Dr. Josep Recio
- Dr. Alejandro Ayala
- Dr. José Luis Guerrero
- Dr. Juan Urieta

Període d'execució: 2011

Finançament: Química Farmacèutica Bayer

Títol del projecte

"Proyecto multicéntrico nacional de adecuación estandarizada de cesáreas urgentes y programadas en los hospitales del SNS"

Investigador principal: Dr. Andrés Calvo, cap del Servei de Ginecologia i Obstetrícia de l'Hospital de Manacor

Col·laborador per l'Hospital Comarcal d'Inca: Dr. Juan Trias

Període d'execució: 2010- 2011

Finançament: Societat Espanyola de Ginecologia i Obstetrícia

Títol del projecte

"Incidencia de infecciones de catéteres venosos centrales antes y después de la aplicación del protocolo de su mantenimiento en el Hospital Comarcal de Inca"

Coordinadora i investigadora principal: Ana M.ª Rubio, supervisora de la Unitat de Cures Intensives de l'Hospital Comarcal d'Inca

Col·laboradors:

- Juana M.ª Fernández, supervisora de la Unitat de Medicina Interna
- José M.ª Mulet, supervisor de la Unitat d'Hospitalització Quirúrgica
- Catalina Feliu, supervisora de la Unitat de REA
- Catalina Fontcuberta, supervisora de sala d'operacions

Període d'execució: 2011- 2012

Finançament: Hospital Comarcal d'Inca

Altres dades:

- Presentat en sol·licitud d'ajuda per a la convocatòria interna del Servei de Salut de les Illes Balears d'ajuts per a projectes de recerca clínica i epidemiològica (març de 2011)

Col·laboracions

- Societat Espanyola d'Endocrinologia i Nutrició (SEEN)
- Servei de Salut de les Illes Balears
- Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat
- Societat Espanyola de Pneumologia i Cirurgia Toràctica (SEPAR)
- Societat Espanyola d'Al·lèrgologia i Immunologia Clínica
- Grup Emergent d'Asma de l'Àrea d'Asma de la SEPAR
- Societat Espanyola per a l'Estudi de l'Obesitat (SEEDO)
- Societat Espanyola de Pneumologia Pediàtrica
- Societat d'Hipertensió i Risc Cardiovascular de les Illes Balears (SOHIB)
- Societat Espanyola d'Immunologia Clínica i Al·lèrgologia Pediàtrica
- Grup Assessor de Parts i Cesàries (GAPC) de les Illes Balears
- Grup Assessor d'Úlceres per Pressió (GAUPP) de les Illes Balears
- Societat Espanyola Contra el Càncer
- Universitat de les Illes Balears

Publicacions durant el període 2010–2011

- Hervás D, Henales V, Yeste S, Figuerola J, Hervás J. How frequent is varicella-associated pneumonia in children? *Eur J Clin Microbiol Infect Dis*. 2010 Nov. DOI: 10.1007/s10096-010-1106-9.
- Luque-Ramírez M, Portoles GR, Varela C, Albero R, Halperin I, Moreira J, Soto A, Casamitjana R (Spanish Multicentre Group for the Study of Acromegaly). The efficacy of octreotide LAR as

firstline therapy for patients with newly diagnosed acromegaly is independent of tumor extension: predictive factors of tumor and biochemical response. [Horm Metab Res.](#) 2010 Jan;42(1):38–44. Epub 2009 Oct 1.

- Serrano J. Asma y síndrome de apneas–hipopneas del sueño (SAHS). Revista Española de Asma 2011; 2(1): 195–205.

Comunicacions

- GARCÍA CUESTA, Aida; ROJAS VILLEGAS, Josefa; CABRERA LÓPEZ, Carlos; GARCÍA BELLMUNT, Laia; PLAZA MORAL, Vicente; LÓPEZ VIÑA, Antolín; ALMONACID SÁNCHEZ, Carlos; BALLAZ QUINCOSES, Aitor; PADILLA GALO, Alicia; VIGIL JIMÉNEZ, Laura; VÁZQUEZ OLIVA, Rosa María; TÀRREGA CAMARASA, Julia; SERRANO PARIENTE, José; MONTORO ZULUETA, Javier, MAYORALAS ALISES, Sagrario; SOTO CAMPOS, José Gregorio. “Efecto del tabaquismo en las muertes por neumonía en pacientes ingresados en diferentes hospitales españoles”. Comunicació presentada en el 44è Congrés Nacional de la SEPAR. Oviedo, 2011.
- CABRERA GALÁN, Carmen; CABRERA LÓPEZ, Carlos; GARCÍA BELLMUNT, Laia; PLAZA MORAL, Vicente; LÓPEZ VIÑA, Antolín; ALMONACID SÁNCHEZ, Carlos; BALLAZ QUINCOSES, Aitor; PADILLA GALO, Alicia; VIGIL JIMÉNEZ, Laura; VÁZQUEZ OLIVA, Rosa María; TÀRREGA CAMARASA, Julia; SERRANO PARIENTE, José; MONTORO ZULUETA, Javier; MAYORALAS ALISES, Sagrario; SOTO CAMPOS, José Gregorio. “Características de pacientes asmáticos fallecidos en diferentes hospitales españoles”. Comunicació presentada en el 44è Congrés Nacional de la SEPAR. Oviedo, 2011.

- Rojas J *et al.* “Diferencias en las causas y edad de muerte en pacientes de hospitales españoles en función del hábito tabáquico”. Comunicació presentada en el VII Congrés ALAT – XXVII Congrés Peruà de Pneumologia – XVI Trobada d’Integració Iberolatinoamericana de Pneumologia i Cirurgia de Tòrax. Lima (Perú), 2010.
- Ponencia: “Impacto de los trastornos de la percepción de la disnea en el paciente con asma. Hipopercepción: alexitimia”. Asma a Debate 2011. Societat Espanyola de Pneumologia i Cirurgia Toràcica (SEPAR), Societat Espanyola d’Al·lèrgologia i Immunologia Clínica (SEAIC). Madrid, 2011.
- Ponència: “Asma y síndrome de apneas–hipopneas del sueño (SAHS)”. XXI Reunió d’Hivern de l’Àrea d’Asma. Societat Espanyola de Pneumologia i Cirurgia Toràcica (SEPAR). Còrdova, 2011.